

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.9. Vidit homine cœcum. Sistit, intuitus pauperem; in quo se Christus statuit, vt illi tribuas, sicut in veni Sacramento, vt ipse tribuat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

bat: *Dedit omnia sua*, sanguinem suum, vitam animam suam, divitias suas, imo seipsum quia verò hoc Evangelica lex prædica, idcirco optime variatur propheta, quod in ipsa licebit videte, quod *Preceptor erit vir auro, & argento*. Olim factis liquidò patuit dignitas hominis: quandem eius natura terrena omnia longe præcelleret de quo disputat eleganter D. Aug. illud Tremegisti declarans axioma: *Magnum miraculum homo*: Miraculum quod in te cuncta Dei opera complectitur: idcirco postremo omnium hominem creavit, velut brevicem ceterorum epitemen: Nunc autem omni auro, & argento divitijs &c. est ante ponendus: *Quando intellexit* (loquitur D. Aug.) *me Christus sanguine emptum, nolui amplius me exhibere venalem*. Attendens pretium quod pro me appendit, qui me emit, intellexi, meque tanti habui, ut pro toto me dare nolim universò. Tu perpende, qui tam vili pretio te vendis diabolo ob delectationem, & minoris distrahis quam quatuor regalibus, & tu confideas quam hoc i facias pauperem, & tu in istud verum eius appetas pretium. Hoc Christus in cæco spectavit: *Vidi hominem*. Vidi, quod homo esset: quid miraris si subsistat grellumque pietatis eius gratia, si pro eo solo de cæcis descenderit in terram, & in cruce mori dignatus est ignominiosa? quid oblitus estis, quod ei lumen restituit oculorum, eos in eo efformans, pro quo sanguinem suum, vitamque suam tradere non dubitavit?

§. 9. Vidit hominem cæcum. Sisti, intuitus pauperem, in quo se Christum statuit, ut illi tribuas, sicut in veni Sacramento, ut ipse tribuas.

Hic tibi suadeo, ut consideres, occurrens pauperi non tantum attendas quod pauper sit, cæcus, omnium indigus, sed quod homo sit, qui quoad naturam nobilitatem in nullo tibi sit postponendus tantum à Deo habitus, ut pro illo omnia sua tradiderit. Si hoc attentius perpenderes indubie subsisteres eius afflictionibus compatens. Cras dicemus ingeniosos venatores speculis captare tigrides. Est tigris animal cursu velocissimum, insuper & ferocissimum, nec est qui illud detineat; Ut autem in cursu suo moram faciat exponunt venatores, qui transire debet, quæ iam specula; quamvis autem Euro velocius procurat, speculum cæpens, subsistit, illud autem introctur ob sui similitudinem quam in eo

perpendit. Quam celeri festinas pede confpiraris pauperem? ornatas ne tibi talos premat paupertas, & allequatur inopia ac necessitas, quam in eo perpendis: *Erant vestes mei, præterierunt, me sic sicut torrent, qui rapit in transitu in convallibus*. Lamentabatur Iob. Nullus aquarum impetus ita velociter decurrit, per canalem deorsum indefinenter, lapides & cætera omnia, que cursum eius possent retardare summa vi detegens sicut fratres in i raptissime transferunt, ut me contempserunt pauperem, saucium, inopem ad sterquilinum eiecunt. Idque quia meam dumtaxat pau. citatem considerabant. Et hoc tibi contingit, qui in paupere solum attendis superficiem; porro si sedulo considerares, in ipso velut in speculo reperies tuipsum figuram: quod sit fraiculum reperies tuipsum figuram: quod sit fraiculum tuus, homo tui similis, eodem Christi sanguine redemptus, qui te quantum ad hoc, nec acio pluris, quam illum estimavit. Attende, quod homo sit, tuam intue te figuram, imo si perspicacius inspexeris, in ipso Christi reperies imaginem. qui seipsum sub hac inopia, & mendacitate statuit, & vel nunc est absconditus tempus erit, quando se manifestabit dicetque: *Quandiu vni ex ministris meis fecistis, mihi fecistis*. dæpe dicentem te audio, cum D. August. vitam Christum viderem pauperem, quam sincere, animoque volenti mea omnia illi erogarem. Nolum tibi respondere, eo quod hanc rationem iam Christus confutavit locutus illis hypocritis: eorum enim quotidiana hæc erat cantilena, quæ de his, qui temporibus vixerant prophetarum acriter conquerebantur, quod illos nedum benigne non exceperint, sed & insuper occiderint: dicebantque. Proh si nostro tempore venirent, vel eorum tempore vixissemus, qua facie illos exciperemus, quam laute, quam hilariter? *Va vobis scribae & Pharisæi, hypocrite &c. qui dicitis: quia si fuissetis in diebus patrum nostrorum, non estis nisi sanchorum in sanguine prophetarum*. Porro peius faceretis, & facitis, inquit Dominus, tum me quem præsentem cernitis, & Dominus sunt prophetarum, nedum non agnoscat sed insuper de morte mihi inferenda cogitis concilium; hoc tibi nolum proponere responsum, sed si desideres, inquit D. August. Christo occurrere pauperi nudos, famens, sitenti, calamitoso, ut illum recipias, illuc misericors subuenias, aniam tibi dabo, qua poteris illi obviare, eius fami, sitique facere, nuditatem operire, necessitati auxiliari. Si verum hoc tuum sit fervensque desiderium, noveris, quod eum videre possis, illique occurrere in paupere: hic adest, hic se poluit, quatenus

II.
Christus in paupere te considerandus

Mat. 25. 49. Ser. 26. de verb. D. mini.

Mat. 25. 30.

H h 3

tenus illam queas explere voluntatem. Et ne exteriora tantum pauperis expendas, sed ad ea pertuade, que in ipso latent abscondita.

L. 21. de civ. c. 27. Ser. 14. 2. f. 40. l. III. Quid sit intelligere super egenum.

Eleganter perpendunt D. Chryl. & D. Aug. & proposito conuenienter D. P. Chrysol. illum Davidis sententiam: *Beatus, qui intelligit super egenum & pauperem.* Non ait: beatus, qui videt pauperem: quia non tibi sufficit, inquit D. P. Chrysol. corporalibus eum oculis intueri qui tantum exteriora contemplantur; hæc etenim citius annotantur: & si paululum inhaerent nihil estimatione dignum inuenies, & quod faciat te morari ad eius remedium, sed intellectu opus est, qui substantiam penetrat, sub his latentem accideobus & his omnibus nobilitatem, in qua tibi compar est & æqualis: *Tibi similis est* (audi Chrysol.) eandem tecum participat generositatem, & tecum omnia habet naturalia, sicut sacramenta, gloriam &c. Mînd tibi, si adent illi sancti, est in paupere considerandum, quod est super illum: & quod hoc? Christus Iesus. Cum oculi corporis luce illa corporali mendicium conspicunt, videant animæ oculi luce fidei Christum in eo latentem, qui se in ipso statuit, ut illi mendico faciatis, quod Christo esse facturus, si eum ipsum offenderes inopes, fame languerem, nudum, ad te clamantem, gementem, sua demonstrantem vulnera, ut autem hoc sic esse intelligas, proprio hoc tibi cre declarat, quod ipse sit, qui a te flagitet inops, & recipiat, quod pauperi tuis liberalis. Audi illum, hortatur D. P. Chrysol. dicentem: *Esurius & dedit mihi manducare. Non Acciturius: pauper, & dedit mihi manducare, sed esurium ego, & dedit mihi manducare.* Congruenter hic Spiritus S. consilium, quod expendit D. Chryl. *Elemosyna & fides te non desiciunt.* Sic legit ille iuxta Septuaginta, quod nostra vulgata habet: *Misericordia & veritas te non deserant, circumda em gutturi tuo &c.* Explicemus hoc nostro modo. Egredieris de domo tua, imo adhuc in ea existens, quâdo sumis tibi necessaria, quibus te velutias & ornatiis componas, nempe colatæ, gladium, pallium, pileum, *Misericordia & veritas non te deserant*: hæc etenim semper oportet te comitentur: adduc tecum cor maleticors, dispositum ut pauperi compatieris: ut autem illud, ut decet, perficias, illum fide viuâ contemplare, quæ penetret & perferretur id quod sub illis segmentis, plagisq; latet absconditum, quatenus dens pauperi elemosynâ in ipso, & super ipsum Christum contempleris id, quod tribuis, accipientem. Audi D. Hieronymum hæc verba necesse ponderantem: *Beatus qui intelligit super egenum & pauperem.* *Intelligentia* (inquit) *opus est ut sciatur quis sit egenus & pauper.*

D. Chrysol. Ho. 11. in Epist. ad Hebr. To. 4

IV. Christus super egenum intelligitur. D. Pet. Chrysol. Ser. 14. Ep. ad Philipp. 2. Prou. 3.

D. Hier. Ep. 14. ad uos

Helio q. 7. To. 3. Dan. 10. 1. Epist. 3. ad Paulin. V. Intelligere opus est in visione. L. 5. c. 14. D. Hier. To. 3.

Videtur D. Hieronymus hæc sua verba sumpsisse ex Dauiele dicens: *Intelligentia opus est in visione.* Retulit huic propheta Deus (asserit D. Hieron.) lucæ cælium omnium orbis totius Imperiorum, inò & totius vniuersi, vnde idem ipse ait, quod propheta eius esset velut hystoria quædam mundi generalis: *Daniel temporum confusus & totius mundi polyhistor.* Polyhistor historiographum indicat vniuersalem: idcirco namque, ut ait Aulus Gellius hoc nomen communiter positum fuit Apponius, quodque ea de causa (confermat D. Hieronymus) ut bene quis capiat prophetias Danielis, necesse sit ut omnes nouerit Latærorum, Græcorumq; Historias: *Multiplex Græcorum hystoria necessaria est, Sutoris videlicet, Callinici, Hieronymi* (erat hic Græcus historiographus) *Polybij, Porphiry, Claudy, Theodis &c. Iosephi & ut ad nostrum ventum, Liuy, Pompei, Trogi, iustini &c.* Ex his rationibus a fert, ut sua in illis Auditoribus studia protegat: sunt enim, necessarij ad tantorum euentuum intelligentiam, quos Daniel commemorat.

Hoc illi Deus in multis, varijs ac diuersis animalium, ventorum, arborumque figuris præmonstrauit: *Intelligentia* (inquit) *opus est in visione, quid hic insinuat: quid est intelligentia? Est, inquit D. Thomas illustrato intellectus, quod aliquid oculis seu imaginationi repræsentatur, in illo aliud quiddam superius videt in illo repræsentatum: hoc autem sic se habebat, ut cum conspiciendam offerret Deus Danieli statum illam quam vidit in hominis Nabuchodonosor, in ea omnes viderit Monarchias Chaldaeorum, Medorum, & Persarum, Græcorum, Romanorum, sicut ipse eidem Regi declarat. Hoc (inquit quod dixit Daniel necesse est requiri in visionibus, tibi Daniel insinuat, similiter requiri in visione pauperis: *Beatus, qui intelligit super egenum & pauperem.* *Intelligentia opus est in visione.* Ne credideris, quod dum tibi Deus pauperem obicit, hoc faciat ut id tantummodo videas, quod oculi detegunt, sed & insuper valde necessarium est, ut illis hanc videntibus, luce fidei illustratus intellectus ascendat altius, & in ipso ipsum Deum contempletur, qui se tibi in illo statuit considerandum. Atreide monet D. P. Chrysol. quod *Manu pauperis, est manus Christi.* Hæc, inquit D. Aug. est elemosyna Christiana, & quam agere debetis, qui se fideri habere gloriatur. Est visio oculorum cum intelligentia intellectus fide illuminati: Et hæc (inquit*

2. 2. q. 3. ar. 5. ad 2. & vide q. 171. & q. 175. ar. 4.

D. P. Chrysol. Ser. 14. et. Lib. 21. de civ.

Et. cetera quicidem & ante illum dixerat D. Cyprian. a.)
daas. Epi. est ea, quam tanti facit Spiritus S. dicendo: E-
Pelagia. leemofynis & fide purgantur peccata. In quibus
ad Bonif. verbis D. Cyprian. affert dari nobis regulam fa-
ciendi eleemofynam.

2 Li. de o-
per. & e-
leemof.
Prout. 5. 27
VI.
Eleemo-
fyna in te
facienda

Notat D. Chryostomus quod precedenti Do-
minica diximus, quod eleemofyna ut sit utilis,
ante quadam est facienda. Bona ea est, quam pie-
tate quadam commotis naturalis etogas, compa-
tens miseriam, quam in fraure tuo consideras, at-
tamen ad id non ascendit quod plus refert,
nempe ut eam ea arte distribuas, quam tibi E-
uangelium, fidelique praedicit: Quoniam haec
ars est? Haec ea est, respondet D. Cyprian.)

quam te di-
cet Spiritus S. Eleemofynis & fide
purgantur peccata. Irimo intellige: quod debet
opus hoc esse continuuum; nec tibi sufficiat id
vno die pe. facisse: idcirco namque dixi in plu-
rali. Eleemofynis. In mentem tibi veniat excel-
lens illa visio Zachariae. Candelabrum videt au-
reum multis fulgidum lampadibus, quas numero
septenario, declarat familiari S. Scriptura, ad
designandum multitudinem. Omnes illae luce-
bant, & oleo fo. ebantur. Vidit insuper his sep-
tem adunigi infusoria plena oleo, duas pariter
ad latus olivas baccis oliuarum grauidas: Vidi &
ecce candelabrum aureum totum &c. & septem
lucerna eius super illud, & septem infusoria lucer-
nis: quae erant super caput eius, & duas oliuas super
illud (sic est iuxta, aut circa illud) Vna à dextris
lampadis; & vna à sinistris, &c. Parcat mihi
Deus: quanta olei prouisio. Lampades oleo ple-
nae, & ne illo consumpto, aliud non deficiat, ad-
sunt infusoria oleo pariter impleta: ut vero &
hoc similiter consumpto, sit vnde nouum com-
paretur, adsunt duas oliuae baccis fo. cundiores.
Quid haec sibi vult tanta olei copia, quae tanta
esse videatur, ut nunquam deesse posse videatur,
quantumlibet consumatur. Declarare vult quam
tibi sit necessarium misericordiae oleum, & erga
pauperes beneficiae charitatis. Caue tibi, ne cura
fatuus virginibus & ipse fatuus arguaris, qui-
bus modicum fati fuit olei, quod secum de-
tulerunt, nec vllum contulerunt miseræ reposi-
tum infusorijs; quo consumptum continuo re-
pararent. Sis oportet candelabrum aureum, t per
ardentem viamque charitatem, tuum an em
hoc sit studium, hic conatus, ut eleemofynis, &
pietatis operibus ambabus, ut dicitur manibus
praeluceas. Non tibi sufficiat eam vel semel e-
rogasse, sed sint continuæ; ita ut nunquam ti-
bi oleum deficiat eleemofynæ: est etenim eleemofyna
securum obtinendi peccatorum remis-

Zach. 4. 2
VII.
Visio Za-
chariae de
candelabro

tionem remedium, & cum hæc nunquam ces-
sent, nec cessent eleemofynæ. Haec ea est ratio,
quam data opera trutinat D. Cyprian. & præte-
ritis diebus expendimus. Idcirco non satis fuit
Spiritus S. dixisse eleemofynam in singulari, sed
eleemofynas in plurali, sicut dixerat peccata in
plurali: Eleemofynis & fide purgantur peccata.
Sic hoc ergo perpetuum studium, laborque con-
tinuus.

Hoc Spiritus S. intendit per illam sententiam
ore Salomonis prolata: *Omni tempore fiat vesti-
mentum tuum candidum, & oleum de capite tuo non de-
ficiat.* Ne, precor, hoc iuxta literæ cortice intel-
lexeris, ut aliqui, qui verba hæc attendentes, totum
in eo ponebant studium, ut vestibus incederent more
candidioribus; sic candidus incedebat Sissinius
Novatorum Episcopus, teste Socrate & alij re-
lati à D. Hier. *Sunt quidam ignorantes tanta Ho-
liditatis qui quasi intelligentes &c. comini se vesti-
bus, & mundis corporis, ita ipse. De anima tua
loquitur Salomon, cuius vestimenta sunt opera,
quæ munda debent esse & candida per candi-
dam intentionis ac exercitiorum puritatem: o-
leum autem misericordia est & eleemofyna. Haec
nunquam deficiat de capite tuo, id est, de cogi-
tatione tua ac delictio, ita ut cura sit illa per-
petua, qua confidetes, quomodo pauperi valeas
auxilian, pupillo succurrere, viduam illam de-
fendere, lubenire hospitali, &c.*

Secundo docet Sapiens, ut eleemofynæ fiant
cum fide: *Eleemofynis & fide.* Proprium fidei est
illa detegere, quæ corporales oculi non vident,
& vbi minus illa esse credantur, ut patet in S.S.
Sacramento. Detegit & intelligit fides in illo
paupere Deum, eius in illa vilitate Maestatem,
eius in illis plagis celsitudinem: ut enim hoc ita
esse capias, cecinit David (teste D. Chryost.)
Astitit à dextris pauperis. Es hoc, inquit Spiritus
S. erit in remedium peccatorum tuorum: *Eleemofynis & fide purgantur peccata.*

Haec inter Dei misericordias, quos nobiscum
fecit, non minima censetur, quod infinita sua sa-
pientia disposuerit, & amore diuino veluerit, ut
caelum ascensurus eo modo illuc ascenderet, ut
pariter nobiscum maneret in terra, quo visque ma-
neret huius animi, corpusculique copula: sin-
gulari autè modo nobiscum, in duobus remansit,
& hæc ambo in nostram cesserunt vilitatem in
V. Sacramento, & in pauperibus, idque diuersos
ad fines. In V. Sacramento, ut seipsum nobis
tribuat, in paupere ut ipsi nos tribuamus. Hinc
est quod diuersimodè in vno & in altero seip-
sum statuerit. Ipse etenim nobis verè & realiter
suam

Eccl. 9. 7
IX.
Oleum
eleemo-
fynæ nun-
quam de-
ficiat.
D. Hier.
Part. 6. 6.
penult.
Ep. 53. ad
Cecilian.
To. 2.

X.
Cum li. o-
fiant elec-
mofynæ.
Hom. 1. de
pen.

XI.
Duobus
modis no-
biscum
manet
Deus, in
V. Sacra-
mento &
pauperes.

suam dat personam, suum corpus, suam animam, carnem suam, sanguinem suum, & omnia quaecumque possidet. (O donationem immensam, eminentem, infinitam) atque adeo vete seipsum in S. Sacramento reliquit, ut propriissimè & ex veritate dixerit: *Ego sum panis vivus, &c. Caro mea verè est cibus.* Verum cum ipse nec realiter patiatur inopiam, ægritudinem, famem, aut nuditatem, nec in propria possit perferre persona, seipsum in persona statuit pauperis, non realiter, sicut in V. Sacramento, sed representativè, potè adeo ad vivum, ut auctore D. P. Chryso. & postmodum D. Gregor. ipso die futuri iudicij, non dicturus sit pauper esurivit, & destitisti potum: nudus fuit, & cooperuisti illum; sed ego esurivi, ego sitiui, ego nudus apparui: *Esurivi, sitiui, nudus fui.*

Joan. 6. 52
56.

Ho. 39. in
Evang.
Serm. 14.

H. m. 7. de
ur. sitiui, nudus fui.

pa. circa
med.

XII.
Discrimè
inter elec-
tiomolynam
& comu-
mionem.

XIII.
Fide viva
danda est
elemo-
lyna.

Ho. 39. cit.
XIV.
Christus
in paupe-
re specta-
clis.

Ex hoc principio colligit D. Chryso. elemosynam dignitatem: illam etenim facere, licet absolute extra omnem comparationem minoris meriti sit, quam communicare, in hac tamen ratione superior est, quia communicando à Deo recipis, & ipse est qui Deo manes non parum obstrictus: cum ille sit qui tibi dat, & sicut donum quodlibet aliud in finem superat & excellit, sic & obligatio, qua ratione illius obligaris: attamen faciendo elemosynam Deus est qui à te recipit, tu vero, qui illi tribuis, & huius intuitu, ipse est qui tibi manet obstrictus, si in illum cadere potest obligatio, de quo alias diximus. Proprediamur ulterius. Quemadmodum vt seipsum nobis tradat in V. Sacramento, requiritur, vt fide viva recepturi accedamus, eius luce considerantes sub panis illis ac miseris accidentibus omnes cœli divitias, & ipsam personam filij Dei, verum eius corpus, animam, & quaecumque bona in se complectitur: idcirco namque dicitur: *Sacramentum fidei:* ita vt illi tribuas in paupere, & ipse recipiat, expedit vt cum viva fide accedat considerans in persona mendicij, ipsum Christum, quodque manus illa, quam extendit indigus, manus sit Christi: & quod ille, qui patitur, sit ipse Christus: proinde eodem affectu, devotione, atque amore, quo subuenies illi in propria persona, si illum talibus videres afflictionibus anxari, oportet vt illi in persona subuenias indigentis.

Si obijcias, inquit D. Greg. O quam libenter largiet Christo cibum, si viderem illum in mundo esurientem, & potum, si sitientem, & vestem quando nudum in cruce suspenderunt? En tibi, hic idem potes facere, quandoquidem tibi hoc confirmat: *Quod uni ex minimis vestis*

fecistis, mihi fecistis. Hoc modo tribnebat elemolyas, & excipiebat peregrinos insignis pauperum Evangelicorum hospes Gayus, quem de hoc egregie commendat D. Ioan. Euang. *Ch. Ioan. 7. rissime fideliter facis, quidquid operaris in fratres, Cant. 5. & hoc in peregrinis: Quid est fideliter eas facere? facere eas eo modo, vt extendens manum ad potrigendum, fides pariter operetur Christum considerans Redemptorem in persona pauperis ac peregrini. Congruè hic adducimus actum Abrahæ: hic etenim conspicatus eos, quos peregrinos credebat, illos pronus in terra adoravit, de quo subtiliter D. Chryso. & alio loco retulimus. Imo ad hoc requiritur vt necessarium, inquit D. Petrus Chrysol. vt Deum deprecetur, D. Petrus quatenus tibi vitam hanc concedat fidem, quò Chrysol. hanc capias intelligentiam: Audite illum. *Ore. Ser. 14. cit. omni frater, ut ipse nobis intelligere intelligenda concedat, qui se in paupere intelligi sic demonstrat, quod ipse, qui calum regit sit nudus in paupere: quod in esuriente esuriant saturatus verum: quod sitiat in sitiente sors fontium: quod fructum panis, & calicem aqua datur omnium quarat: quod Deus amore pauperis se se disponat, vt non ad sit pauperi, sed ipse sit pauper, &c. Hinc elicit Spiritus S. quod hoc præ ceteris assumere debeat viri obilis ac dignitate primarius, quod oculus deiciat in pauperem, & hoc maximam sibi reputet gloriam; quasi qui in illo Deum videat affectum, qui ab eius manu pestulet sibi subueniri: *Gloria duntum, honoratorum, & potentium, amor Dei Eccl. 10. 5 est: noli despicere hominum iustum pauperem. Confideta quod Christus in hoc paupere cœco faciat.***

§. 10. Offendit se Christus Deum: declarans huius cœcitate rationem: hic casus soli Deo reservatur.

Inrogauerunt enim discipuli eius. Rabbi quis peccavit, hic aut parentes eius, vt cœcus nasceretur. Fuit hac interrogatio vt docet D. Ioan. Chrysol. velut replica, quam obijciunt discipuli, recordati illius miraculi, quando paralyticum apud pileam sanitati restituit. Perambulabat Christus porticus illas, & substulit, vt paralyticum inspiceret, iam triginta & octo annis obfirmata in eorum paralyti languentem: curavit illum, eique declaravit, illi in suorum peccatam se lerum hanc contigisse infirmitatem: *Ecce sanus factus es: nam noli peccare ne deterius &c. Ioan. 5. 14* Modò advertunt, quod similitè & hunc fixè intuea.